

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти

М.М. Бриль

2019 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика»

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
спеціалізація «Оркестрові духові та ударні інструменти»
для фахової передвищої мистецької освіти

Київ – 2019

Укладач:

М.Я. Баланко

спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист, викладач
циклової комісії «Оркестрові духові
та ударні інструменти» Київської
муніципальної академії музики
ім. Р.М. Глієра

Рецензенти:

В.П. Малеванчук

спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист, завідувач
циклової комісії «Духові та ударні
інструменти» Вінницького коледжу
культури і мистецтв
імені М.Д. Леонтовича

В.В. Подольчук

доцент, завідувач кафедри
музичного мистецтва Луганської
державної академії мистецтв,
доцент кафедри мідних духових
інструментів Національної музичної
академії України
ім. П.І. Чайковського, заслужений
артист України

Відповідальна
за випуск:

В.М. Зінченко

Рекомендовано

на засіданні науково-методичної ради
Київської муніципальної академії музики
ім. Р.М. Глієра
(протокол № 02 від 07 жовтня 2019 р.)

© Баланко М.Я., 2019 р.

© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Галузь знань, напря́м підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів: ECTS – 8	02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
	025 «Музичне мистецтво»	
	Спеціалізація: «Оркестрові духові та ударні інструменти»	Рік підготовки: 3 – 4
		Семестр: 5-8
Індивідуальне науково- дослідне завдання: —		Аудиторні (Індивідуальні)– 136
Загальна кількість годин:		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 136 (2 год. на тиждень) самостійної роботи студента – 104 (52 год. на кожен рік навчання)	Освітньо- кваліфікаційний рівень Молодший спеціаліст/ Освітньо-професійний ступінь Молодший бакалавр	Практичні, семінарські:
		Самостійна робота: 104
		Індивідуальні завдання:
		Вид контролю: 5, 6, 7 семестри– підсумкова оцінка 8 семестри – диференційований залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Основною метою курсу «Педагогічна практика» є набуття теоретичних знань та практичних навичок для подальшої успішної діяльності на посаді викладача закладу початкової мистецької освіти.

Основним завданням курсу «Педагогічна практика» є виховання викладача високої кваліфікації, а також підготовка студента до вступу до закладів вищої освіти. Разом з тим, завданням є значне покращення підготовки студентів, молодих фахівців, яким необхідно дати сучасні теоретичні знання та добру практичну підготовку, сформувані у них потяг до викладацької роботи, а також творчого пошуку.

Курс «Педагогічна практика» є важливим сегментом професійної підготовки. Він передбачає набуття теоретичних знань та розвиток практичних навичок гри на духових та ударних інструментах в обсязі, що потрібен для подальшої педагогічної роботи. За час навчання студент повинен опанувати умінням самостійно працювати над музичним твором, ознайомитися з педагогічним репертуаром тощо. Важливо, що паралельно з зазначеним курсом студенти вивчають: "Методику навчання гри на інструменті", "Вивчення інструментів естрадного оркестру" та "Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару". Основною формою навчально-виховної роботи є індивідуальне практичне заняття (урок) під керівництвом викладача-консультанта.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: **знати:** теоретичний матеріал відповідно до переліку навчальних тем;

вміти:

- правильно підібрати навчальний репертуар у відповідності до музичних здібностей та рівня підготовки учня;
- визначати психолого-педагогічну характеристику учня;
- правильно організувати індивідуальне заняття;
- в процесі уроку використовувати різні форми роботи в залежності від мети даного заняття, обдарованості і підготовки учня, музичного матеріалу.

Уміння та навички, якими повинен володіти студент після закінчення курсу навчання:

- Уміння визначити ступінь музичної обдарованості учня;
- Уміння правильно підібрати репертуар;
- Уміння скласти план уроку;
- Уміння скласти психолого-педагогічну характеристику учня;
- Володіння практичними навичками дотримання плану та проведення уроку;

- Здатність відстежувати прогресивні тенденції в педагогічному мистецтві, уявляти їх суть та враховувати у своїй професійній діяльності.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Протягом V- VI семестрів розбираються такі поняття, як: практичні навички, професійні завдання педагога з фаху в освітньому процесі, основні чинники педагогічної майстерності та способи її вдосконалення, мелодико-ритмічна пам'ять, планування в освітньому процесі.

Набуваються навички складання характеристики на учня та ведення журналу, індивідуального плану тощо). Разом з тим розбираються такі поняття, як: раціональна постановка апарату, та раціональні виконавські прийоми.

Форми контролю: поточного – у вигляді оцінки, підсумкового (наприкінці кожного з семестрів) – у вигляді підсумкової оцінки.

V СЕМЕСТР

№	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Індивідуальні	Самостійна робота	Контроль
1	Тема 1. Стратегічна мета та основні етапи навчання в класі з предмету «Педпрактика»	2	1	1	
2	Тема 2. Практичні навички, їх формування та значення в освітньому процесі.	19	11	8	
3	Тема 3. Завдання педагога в освітньому процесі.	4	2	2	
4	Тема 4. Алгоритм складання характеристики на учня.	3	1	2	
5	Тема 5. Робота над розвитком творчих та технічних можливостей учня.	23	11	12	
6	Тема 6. Дидактичні	9	5	3	1

	принципи та їх використання педагогом під час уроку.				
	Всього за V семестр	60	31	28	1

VI СЕМЕСТР

1	Тема 1. Мелодико-ритмічна пам'ять, її основні чинники, принципи розвитку.	14	9	5	
2	Тема 2. Професійна майстерність викладача, її основні чинники та методи вдосконалення.	15	9	6	
3	Тема 3. Планування в освітньому процесі. Алгоритм підбору репертуару. Етапи роботи над твором.	5	3	2	
4	Тема 4. Підготовка учня до академічного концерту.	20	11	9	
5	Тема 5. Ведення документації педагогом з фаху. Журнали, індивідуальні плани тощо.	6	3	2	1
	Всього за VI семестр	60	35	24	1
	Всього за рік (III курс)	120	66	52	2

Протягом VII - VIII семестрів розбираються такі поняття, як творча особистість учня, а також завдання музичного виховання; планування в освітньому процесі, особливості підбору репертуару. Розглядаються аспекти біомеханіки учня.

Продовжується робота над раціональним використанням виконавських прийомів у освітньому процесі, а також психофізіологічною підготовкою учня до академічного концерту та використанням технічних засобів навчання.

Форми контролю: поточного – у вигляді оцінки, підсумкового – наприкінці VII семестру – у вигляді підсумкової оцінки, наприкінці VIII семестру – диференційованого заліку.

VII СЕМЕСТР

№	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Індивідуальні	Самостійна робота	Контроль
1	Тема 1. Проведення уроку з фаху.	2	1	1	
2	Тема 2. Використання технічних засобів у освітньому процесі.	7	4	3	
3	Тема 3. Поняття про біомеханіку учня, питання раціональної постановки виконавського апарату та раціональні ігрові прийоми.	4	2	2	
4	Тема 4. Основні аспекти, організація та завдання музичної освіти.	3	2	1	
5	Тема 5. Відпрацювання особливостей роботи над творами, що написані у різних стилях.	28	15	13	
6	Тема 6. Підготовка та проведення академічного концерту (концертного виступу).	16	7	8	1
	Всього за VII семестр	60	31	28	1

VIII СЕМЕСТР

1	Тема 1. Особливості метроритму музиці. Основні прийоми їх подолання.	13	8	5	
2	Тема 2. Педагогічний вплив викладача на учня - засоби та форми.	5	3	2	
3	Тема 3. Технічні проблеми в	17	11	6	

	процесі роботи над твором, їх профілактика, методи роботи над їх вирішенням.				
4	Тема 4. Інтерпретація твору, а також та драматургія його виконання.	19	10	9	
5	Тема 5. Форми занять в освітньому процесі. Аналіз проведеного заняття.	6	3	2	1
	Всього за VIII семестр	60	35	24	1
	Всього за рік (IV курс)	120	66	52	2
	Разом (за період навчання)	240	132	110	4

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

III КУРС

№	Назва теми	Кількість годин
V Семестр		
1	Тема 1. Стратегічна мета та основні етапи навчання в класі з предмету «Педпрактика»	1
2	Тема 2. Практичні навички, їх формування та значення в освітньому процесі.	8
3	Тема 3. Завдання педагога в освітньому процесі.	2
4	Тема 4. Алгоритм складання характеристики на учня.	2
5	Тема 5. Робота над розвитком творчих та технічних можливостей учня.	12
6	Тема 6. Дидактичні принципи та їх використання педагогом під час уроку.	3
	Всього за V семестр	28
VI семестр		
8	Тема 1. Мелодико-ритмічна пам'ять, її основні чинники, принципи розвитку.	5

9	Тема 2. Професійна майстерність викладача, її основні чинники та методи вдосконалення.	6
10	Тема 3. Планування в освітньому процесі. Алгоритм підбору репертуару. Етапи роботи над твором.	2
11	Тема 4. Підготовка учня до академічного концерту.	9
12	Тема 5. Ведення документації педагогом з фаху. Журнали, індивідуальні плани тощо.	2
	Всього за VI семестр	24
	Всього за рік (3 курс)	52

IV курс

№	Назва теми	Кількість годин
	VII семестр	
1	Тема 1. Проведення уроку з фаху.	1
2	Тема 2. Використання технічних засобів у освітньому процесі.	3
3	Тема 3. Поняття про біомеханіку учня, питання раціональної постановки виконавського апарату та раціональні ігрові прийоми.	2
4	Тема 4. Основні аспекти, організація та завдання музичної освіти.	1
5	Тема 5. Відпрацювання особливостей роботи над творами, що написані у різних стилях.	13
6	Тема 6. Підготовка та проведення академічного концерту (концертного виступу).	8
	Всього за VII семестр	28
	VIII семестр	
7	Тема 1. Особливості метроритму музиці. Основні прийоми їх подолання.	5
8	Тема 2. Педагогічний вплив викладача на учня – засоби та форми.	2
9	Тема 3. Технічні проблеми в процесі роботи над твором, їх профілактика, методи роботи над їх вирішенням.	6
10	Тема 4. Інтерпретація твору, а також та драматургія його виконання.	9

11	Тема 5. Форми занять в освітньому процесі. Аналіз проведеного заняття.	2
	Всього за VIII семестр	24
	Всього за рік (4 курс)	52
	Всього самостійна робота студента протягом терміну навчання	104

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Відвідання уроків в дитячих мистецьких навчальних закладах.
2. Прослуховування і перегляд записів духової музики (стосовно підбору репертуару).
3. Опрацювання репертуарної та методичної додаткової літератури.
4. Користування інтернет ресурсами.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основним методом навчання є урок, під час якого відбувається виклад теоретичного матеріалу, а також показ викладачем-консультантом та засвоєння студентом практичних навичок роботи з учнем. Разом з тим розвивається естетичний рівень та художній смак студента, а також даються та перевіряються навчальні завдання.

На кожному уроці викладач

- пояснює, демонструє та аналізує теоретичний та практичний матеріал;
- дає завдання на самостійну підготовку;
- перевіряє та аналізує виконану роботу з минулого уроку;
- пояснює допущені студентом під час самостійної роботи помилки;
- узагальнює вивчений матеріал;
- мотивує студента на системну самостійну роботу.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

III курс

Форми контролю:

Контрольний урок (підсумкова оцінка) – наприкінці кожного семестру.

Вимоги до контрольного уроку:

- продемонструвати теоретичні знання та практичні навички з вивченого навчального матеріалу.

IV курс

Форми контролю:

Контрольний урок (підсумкова оцінка) – наприкінці VII семестру.

Вимоги до контрольного уроку:

- продемонструвати теоретичні знання та практичні навички з вивченого навчального матеріалу.

Диференційований залік – наприкінці VIII семестру.

8. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАТЬ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

Вимоги		Оцінки за національною шкалою	Оцін ка ECTS	Сума балів
Студент на високому професійному рівні проводить заняття з учнем. . Володіє сучасними методиками викладання гри на інструменті Знаходить раціональні способи роботи над складними епізодами. При обговоренні виступів учнів на академічних концертах мислить професійно. Бездоганно веде всю необхідну для освітнього процесу	12- 10	Відмінно	A	90-100

навчальну документацію.				
Студент може грамотно провести урок, але при цьому виявляю недостатній рівень творчого контакту з учнем. Не в повному обсязі володіє деякими сучасними методиками навчання гри на інструменті.	9-8	Добре	B	82-89
Студент демонструє певні знання та практичні навички під час роботи з учнем. На достатньому рівні веде навчальну документацію.	7	Добре	C	74-81
Студент проводить уроки з учнем на задовільному професійному рівні; не в повному обсязі використовує педагогічний репертуар. Документацію веде задовільно. Не зовсім переконливо висловлюється при обговоренні гри учнів на академічних концертах.	6-5	Задовільно	D	64-73
Студент проводить уроки з учнем формально. Робочу документацію веде неохайно. В обговоренні гри учнів на академічних концертах участі не бере.	4	Задовільно	E	60-63
Студент самостійно мало працював з учнем, не набув практичних навичок для самостійної роботи, незадовільно веде робочу документацію, не набув практичних навичок обговорення виступу учня.	3-2	Незадовільно з можливістю перездачі	FX	35-59
Повна відсутність теоретичних знань та практичних навичок.	1	Незадовільно з повтором курсу	F	1-34

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Для отримання підсумкової семестрової оцінки студент обов'язково повинен здати відповідні форми контролю: продемонструвати теоретичні знання, практичні навички та набрати не менше 60 балів. Розрахунок балів здійснюється за 100 бальною шкалою (див. розділ 8). За пропуск уроку без поважної причини викладач має право знизити оцінку (1 бал за кожний пропуск).

Приклад для підсумкової (семестрової) оцінки

Приклад для реального студента

V-VII семестри		
Контрольний урок		
60	100	100

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний план: Спеціалізація ОРКЕСТРОВІ ДУХОВІ ТА УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ
2. Типова Програма «ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»
3. Робоча Програма «ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»
4. План роботи циклової комісії «ОРКЕСТРОВІ ДУХОВІ ТА УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ»
5. Індивідуальний робочий план студента на навчальний рік.
6. Нотний матеріал:
 - педагогічний репертуар (твори для духових інструментів).
7. Аудіо- та відео матеріали для використання в роботі.

11. РЕКОМЕНДОВАНА МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Бернштейн Л.Д. Очерки по физиологии движения и физиологии активности. Москва, 1966.
2. Гарбузов Н. Зонная природа звуковысотного слуха. Москва, 1948.
3. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах. Москва, 1962.
4. Докшицер Т. Штрихи трубача / книга "Методика обучения игре на духовых инструментах", вып. 4. Киев, 1976.
5. Кобець І. Основи навчання гри на трубі. Київ, 1985.
6. Купинский К. Школа игры на ударных инструментах. Москва 1987.
7. Макуров А. Развитие техники игры и координации движений при игре на ударной установке. Москва, 1988.
8. Манжора Б. Методика навчання гри на тромбоні. Київ, 1976.
9. Платонов Н. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. Москва, 1958.
10. Ривчун А. Школа игры на саксофоне, I ч. Москва, 1969.
11. Снегирев В. Методика обучения игре на ударных инструментах. – Москва, 1985.
12. Сумеркин В. Методика обучения игре на тромбоне. Москва, 1987.
13. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах. Москва, 1975.
14. Усов Ю. Вопросы музыкальной педагогики. Москва, 1991.
15. Усов Ю. Методика обучения игре на духовых инструментах, вып. IV. Москва, 1976.

ДОПОМІЖНА

1. Шоллар Ф. Школа гри на валторні.
2. Гайдн Й. Два концерти.
3. Моцарт А. Чотири концерти.
4. Штраус Р. Два концерти.
5. Матис К. Три концерти.
6. Бетховен Л. Соната.

7. Сен-Санс Концертна п'еса.
8. Шуман Р. Адажіо і АLEGRO.
9. Арбан Ж. Школа гри на трубі.
10. Брандт В. Концертштюк.
11. Бёме Концерт.
12. Гедіке А. Концерт.
13. Щёлоков В. Чотири концерту.
14. Щёлоков В. Два концертних етюд.
15. Щёлоков В. Поема.
16. Щёлоков В. Скерцо.
17. Пескін В. Концерт.
18. Цибін В. Концерт.
19. Арутюнян А. Концерт.
20. Блажевич В. Школа гри на тромбоні.
21. Давід І. Концертіно
22. Римський-Корсаков М. Концерт
23. Блажевич В. Одинадцять концертів
24. Рейхе Є. Концерт
25. Несторів А. Концерт
26. Лебедев І. Концерт для туби.
27. Лебедев І. Концертне аLEGRO.
28. Генделєв Д. Дві п'еси.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.partita.ru/>
2. <http://notes.tarakanov.net/>
3. <http://notes-for.ru/>
4. <http://clubs.ya.ru/>
5. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>